

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	7
1. TOTDAT de tijden der heidenen	9
2. TOTDAT gezegend Hij die komt	15
3. TOTDAT de volheid der heidenen	23
4. TOTDAT de dag aanbreekt	37
5. TOTDAT alle dingen worden hersteld	48
6. TOTDAT het getal der martelaren vol is	58
7. TOTDAT alle vijanden verslagen zijn	68
8. TOTDAT duizend jaren voorbij zijn	77
9. TOTDAT ik de wijn nieuw drinken zal	90
10. TOTDAT ik terug kom	100
11. TOTDAT uw vijanden uw voetbank zijn	111
12. TOTDAT de afval gekomen is	122
13. TOTDAT Jeruzalem	135
14. TOT OP de dag van de zondvloed	145
Literatuurlijst	156

VOORWOORD

TOTDAT ... is maar een klein woordje. Maar het heeft een verstrekkende profetische lading. Het woord 'totdat' betekent dat de dingen die maar eindeloos lijken door te kunnen gaan, uiteindelijk toch zullen veranderen. De situatie verandert niet, naar het besef van velen, maar sleept zich eindeloos voort. Zo lijkt het in de wereld te gaan. Er verandert eigenlijk helemaal niets. Het Franse spreekwoord zegt: *'l'histoire se répète'* – de geschiedenis herhaalt zich.

Maar het kleine woordje 'totdat' heeft een verstrekkende betekenis. Inderdaad, het lijkt wel of de dingen nooit zullen veranderen en maar eindeloos doorgaan – hoewel ieder snakt naar verandering. En dan opeens verandert alles. En juist dat is de diepe, verstrekkende en profetische betekenis van dat woordje 'totdat'.

De dingen gaan eindeloos door: TOTDAT! En dan wordt alles anders. Eindelijk anders. Uiteindelijk een wending ten goede! Er is hoop! Voor Israël, voor de gemeente van Jezus Christus, voor de volkeren en naties van deze wereld, ja, voor de schepping zelf.

De Bijbel kent vele van dergelijke goddelijke 'totdats'. In dit boek heb ik veertien van deze 'totdats' nader onderzocht. Het resultaat is buitengewoon bemoedigend. Het laat zien dat de geschiedenis geen cirkel is die in een kringetje eindeloos blijft doordraaien en zich constant herhaalt. De geschiedenis heeft een begin en een einde. De geschiedenis is een lijn. Van schepping tot herschepping. Van paradijs tot koninkrijk Gods.

Waar bevinden wij ons op deze tijdlijn van de geschiedenis? Hoe dicht zijn we bij dat moment dat de goddelijke 'totdats' in werking treden? De Bijbel is geen puzzelboek. Maar de Bijbel is wel een boek met profetische vergezichten. Niemand weet wat de toekomst zal inhouden. Alleen Hij die de toekomst vast in zijn

handen heeft, weet wat de toekomst zal inhouden. En Hij heeft dat geopenbaard aan zijn knechten, de profeten van Israël.

Enmaals wordt alles anders. Het goddelijke 'TOTDAT' staat er garant voor! En dan keert alles zich ten goede. We zijn er vlakbij. De Bijbel is actueler dan de krant van morgen.

Een oud christelijk lied (Gezang 227, Hervormde Bundel 1938) zegt:

*Arts aller zielen, 't is genoeg,
als Gij ons neemt in Uw hoede.
Genees de wond, die 't leven sloeg,
laat ons niet hoop'loos verbloeden.
Spreek slechts één woord, één woord met macht,
dan is voorbij der zonde nacht:
spreek, dan keert alles ten goede.*

Amersfoort, zomer 2016
Ds. Willem J.J. Glashouwer

1 TOTDAT DE TIJDEN DER HEIDENEN

En zij zullen vallen door de scherpte des zwaards en als gevangenen weggevoerd worden onder alle heidenen, en Jeruzalem zal door heidenen vertrapt worden, TOTDAT de tijden der heidenen zullen vervuld zijn. (Luc. 21:24)

Wanneer zijn die 'tijden der heidenen' begonnen? Sommigen zeggen: toen de tempel van Salomo door de Babyloniërs onder leiding van koning Nebukadnezar in 586 voor Christus verwoest werd. Van toen af aan is Israël nooit meer echt onafhankelijk geweest. Het ene wereldrijk na het andere daverde eroverheen. Natuurlijk, er kwam een kleine, tweede tempel, toen een deel der Joden uit de Babylonische ballingschap in de zesde eeuw voor Christus terugkeerde naar Jeruzalem. Maar Israël bleef een onderdeel, een gewest, een provincie van een veel groter rijk. Met beperkt zelfbestuur, soms zelfs redelijk onafhankelijk, maar nooit meer machtig en onafhankelijk zoals in de dagen van David en Salomo.

Volgens sommigen is er sinds 1967 een einde gekomen aan die tijden der heidenen. 'Zie maar,' zegt men dan, 'het herstel van de Joodse staat heeft plaatsgevonden in 1948 en, ondanks alle problemen, hoopt men in 2018 in Israël feestelijk te herdenken dat de onafhankelijke Joodse Staat dan 70 jaar bestaat. En in 1967 – door de bevrijding van Oost-Jeruzalem door Israël – is Jeruzalem weer herenigd en werd het opnieuw de ongedeelde hoofdstad van de staat Israël.'

1967

In dat jaar 1967 bevrijdde Israël inderdaad Oost-Jeruzalem van de Jordaanse bezetting, waaronder dat deel van de stad sinds het uitroepen van de staat Israël in 1948 geleden had. In die negentien jaar is verschrikkelijk huisgehouden in de stad, waarbij talloze

Joodse synagogen verwoest werden. Het was de enige, korte periode waarin Jeruzalem in zijn meer dan drieduizendjarig bestaan ooit even een gedeelde stad geweest is, zodat elke Palestijnse claim op dat deel van de stad historisch geen enkele grond heeft. Toen Israël Jeruzalem bij wet tot ongedeelde hoofdstad van de onafhankelijke Joodse staat had uitgeroepen op 30 juli 1980, kwam er volgens diverse christelijke bijbeluitleggers dus in 1967 of in 1980 een einde aan de tijden der heidenen. Immers, op dit moment wordt Jeruzalem niet meer door heidenen vertreden, en is het weer de hoofdstad van het land en de staat Israël, zegt men (zie ook Glashouwer, 16-17).

Maar is dat echt het geval? Regeren er geen heidenen meer in Jeruzalem? Wordt Jeruzalem niet langer 'vertreden' onder de voeten der heidenen? Hoe zit het dan met het feit, dat Europa en de Verenigde Naties aan Israël willen voorschrijven wat hij moet doen met zijn eigen land en met zijn eigen stad Jeruzalem? Over de definitieve status van de stad Jeruzalem moeten de Verenigde Naties nog steeds de beslissing nemen, vinden zij. Dat recht behoudt de Verenigde Naties zich voor. Het komt Israël dus niet toe daarover een beslissing te nemen, zegt men. En daarom zijn inmiddels alle buitenlandse ambassades van Jeruzalem naar Tel Aviv verplaatst.

Heilige plaatsen

Bovendien heeft de Arabische wereld zeggenschap over de heiligste plaats in de stad, de Tempelberg. En de paus, als leider van een groot deel der christenheid, heeft de droom nooit losgelaten dat Jeruzalem een stad moet zijn onder internationaal toezicht als heilige stad voor de wereldgodsdiensten – geen politieke hoofdstad van een Joodse staat Israël. En de Arabische Palestijnen leggen hun claim op een deel van Jeruzalem als toekomstige hoofdstad van hun droom van een onafhankelijke staat: 'Palestina' – op grond die de Allerhoogste aan Israël beloofd heeft. En voor Joden is het op de Tempelberg verboden toegang. Dat geldt trouwens ook voor christenen, mochten zij het in hun hoofd halen om daar te willen gaan bidden. Kortom: nog altijd 'vertreden' de heidenen – ieder op eigen wijze – de stad Jeruzalem.

De Schrift lijkt in een andere richting te wijzen, als het gaat om het einde van het 'vertreden' door de heidenen van de stad Jeruzalem. Pas bij de komst van de Messias, de wederkomst van Christus, zijn de tijden der heidenen voorbij. Pas wanneer de ware Vrededorst zijn voeten zal zetten in de heilige stad zal de ware vrede gekomen zijn. En één ding mag dus vooral niet uit het oog verloren worden: 'tot de heiligste plaats van Jeruzalem in het hart van de stad hebben Joden tot vandaag de dag geen toegang. Over de Tempelberg voert de islamitische wereld het bewind. Daar geldt: voor-Joden-verboden' (Glashouwer, 17). Terwijl de Here die plaats verkozen heeft om daar zijn naam te doen wonen. Die plaats maakt Jeruzalem tot Jeruzalem, het hart der aarde.

Tempel

Op die plaats stond ooit de tempel. Op die plaats was Abraham bereid zijn zoon Isaak te offeren, door het geloof en in het vertrouwen op de Here, overwegende 'dat God bij machte was hem zelfs uit de doden op te wekken, en daaruit heeft hij hem ook bij wijze van spreken teruggekregen', zegt Hebréeën 11:17-19. Op die plaats wilde God zijn naam doen wonen (Deut. 12:11). Die plaats koos David uit (1 Kron. 21:21-22:1) en daar bouwde zijn zoon Salomo de tempel (1 Kon. 5-6, 2 Kron. 3:1). Daar werd, na de Babylonische ballingschap, de door koning Nebukadnezar verwoeste tempel herbouwd, onder leiding van Ezra en Nehemia. Veel kleiner dan de tempel van Salomo, zodat oude mensen, die zich die tempel nog herinnerden, huilden (Ezra 3:12). Die tempel, die door koning Herodes van de kindermoord van Bethlehem (Matt. 2:13-18) geweldig uitgebreid en verfraaid was, werd door Titus in 70 na Christus verwoest. Dit was de tempel waar de twaalfjarige Jezus heenging om ' bezig te zijn met de dingen van zijn Vader', (Luc. 2:40-52).

En op die plaats staan nú twee islamitische heiligdommen, moskeeën. Het is dus duidelijk: die plaats wordt nog altijd door heidenen (d.w.z. niet-Joden) vertreden. Arabieren zwaaien er de scepter.

Beeld bij Daniël

Daniël, de profeet aan het hof van koning Nebukadnezar, de vorst

der Babyloniërs, mag van de Here aan de koning vertellen wat deze gedroomd heeft én wat het betekent. De koning zag in zijn droom een beeld met een gouden hoofd, zilveren borst en armen, lendenen en buik van koper, benen van ijzer en voeten van ijzer en leem. Daarna zag hij een steen van een berg afrollen die het hele beeld vergruisde en zelf de hele aarde vulde. Daniël 2 zegt: die vier à vijf rijken (want het laatste rijk komt voort uit het voorlaatste rijk en lijkt er in zekere zin de voortzetting van te zijn) zijn elkaar opvolgende wereldrijken.

Het gouden hoofd is het Babylonische rijk, de zilveren borst en armen het rijk der Meden en Perzen, de buik en lendenen van koper het Griekse rijk van Alexander de Grote en de benen van ijzer het Romeinse rijk, later gesplitst in het West- en Oost-Romeinse rijk. Het laatste, 'vijfde' rijk lijkt een herleving van dat Romeinse rijk, maar dan op wereldschaal.

In volgende visioenen krijgt Daniël meer details onthuld. Het gouden hoofd, Babylon, ziet hij dan als leeuw met vleugels; het rijk van Meden en Perzen (de zilveren borst en armen) als een beer met drie ribben in de muil (Syrië, Babylon en Egypte, die erdoor 'opgegeten', uitgeschakeld werden?); het Grieks-Macedonische rijk (de koperen buik), dat na de dood van Alexander de Grote onder zijn vier generaals verdeeld werd (Egypte, Syrië, Macedonië en Klein-Azië), wordt gezien als een luipaard met vier vleugels en vier koppen; en het vierde rijk, het Romeinse rijk (de ijzeren benen), wordt simpelweg een vreselijk, schrikwekkend en geweldig sterk beest genoemd, en het zet zich voort in een 'vijfde' rijk. Dat heeft tien horens (als de tien tenen) en daaruit komt een kleine horen op die de hele aarde in bezit neemt.

Mensenzoon

Maar de komst van de 'Mensenzoon' betekent het einde van dat 'vijfde' rijk, en dan breekt de eeuwige heerschappij van die 'Mensenzoon' aan. Zijn komst schijnt het hele beeld ineens, in één keer, te verwoesten. Het lijkt erop dat in het einde der tijden het gehele beeld weer op zijn voeten staat, dus inclusief het gouden hoofd

en de zilveren armen en borst en de koperen buik en de ijzeren benen. Dus alle rijken die het vertegenwoordigt, met hun specifieke kenmerken, zullen herleven en op het wereldtoneel zullen ze op de één of andere manier weer verschijnen. In Openbaring 13:2 duiken dezelfde beelden (en beesten, samengebald tot één eindtijdsbeest) weer op. En 'tegelijkertijd' (Dan. 2:35) worden ze dan ooit eenmaal en voorgoed vernietigd.

Na de 'ondergang' van het Romeinse rijk, en voor de opkomst van dat laatste, dat vijfde rijk, zijn allerlei, voornamelijk post-Romeinse, Europese en andere machten de heersers in het beloofde land geweest: Byzantijnen, Perzen, Arabieren, kruisvaarders, mammelukken, Ottomanen (Turken) en Engelsen. Over de vreselijke anti-Joodse rol van het Britse Mandaat in Israël rondom het onafhankelijk worden van de Joodse staat Israël, maar ook voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog, zou een apart hoofdstuk geschreven kunnen worden. Vele voeten van heidenen hebben Jeruzalem en het Heilige Land vertrapt. Daaronder vandaag dus ook Arabieren en Palestijnen.

Hersteld Romeins Rijk

We leven nu in de dagen dat de Europese Unie een hersteld Romeins rijk lijkt te worden – hoewel het deze keer een onderdeel is van een wereld die tot eenheid komt met meerdere krachtige machtsblokken dan in de tijd van de Bijbel. Het communisme is gevallen in Rusland, profetisch gezien om de Joden naar huis te kunnen laten gaan. Steeds meer lijkt de kaart van dit herleefde Romeinse Rijk Europa op die van het Rome van toen, zelfs met een westelijk en een oostelijk deel, twee benen – zoals er een Oost- en een West-Romeins Rijk was. Interessant is dat bijvoorbeeld Schotland en Wales er eigenlijk niet bij hoorden. De muur die keizer Hadrianus in Engeland liet bouwen, hield ze erbuiten. De Muur van Hadrianus werd gebouwd onder Hadrianus, keizer van Rome van 117 tot 138 na Chr. De keizer wilde overal in het rijk persoonlijk zijn militaire apparaat inspecteren en de provincies zelf leren kennen. Daarom reisde hij vanaf 121 het gehele Romeinse Rijk door. Na een bezoek aan Britannia liet hij daar van

122 tot 128 de 117 kilometer lange muur bouwen. Hadrianus' opvolger keizer Antoninus Pius herhaalde dit project door vanaf 142 de noordelijkere Muur van Antoninus aan te leggen. Deze keizer Hadrianus haatte de Joden zozeer dat hij in 135 na Chr. de naam 'Israël' veranderde in 'Palestina'. Hij wilde zijn Romeinse provincie niet langer 'Israël' noemen, maar koos bewust voor de naam van de aartsvijanden van het Joodse volk – de Filistijnen – en gaf deze provincie dus de naam 'Palestina' ...

Wereldparlement

De Verenigde Naties in New York fungeren als een soort wereldparlement. Hoewel soms machteloos, wint deze organisatie van de landen van de wereld aan invloed en de blauwhelmen treden steeds meer wereldwijd op. De economische ontwikkelingen, de energie- en milieuproblemen, de veiligheidsvraagstukken vragen steeds meer om een wereldwijde aanpak. De komst van een laatste wereldrijk komt snel dichterbij. De wereldvrede lijkt binnen handbereik door computers en satellietssystemen, kabels, massamedia, multinationals en aan elkaar geknoopte financiële systemen als banken en beleggings- en verzekeringsmaatschappijen. De 'global village' [= de wereld is een dorp] wordt realiteit. Maar laat ons oppassen om te roepen: 'Vrede, vrede', terwijl er geen vrede is (Jer. 6:14 en 8:11).

Echter: eenmaal zullen de tijden der heidenen over Jeruzalem voorbij zijn. Dan zal de Vredevorst zijn intrede doen in de stad Jeruzalem en zullen de volkeren niet langer hun vertegenwoordigers naar New York sturen, maar naar Jeruzalem. Dat zal dan het centrum van de wereld zijn. Gezeten op de troon van zijn vader David (Luc. 1:30-33) zal Hij heersen over de volkeren en aan zijn Koninkrijk zal geen einde komen, doordat Hij het sticht met recht en gerechtigheid (Jes. 9:5-6).

Het goddelijke 'TOTDAT' staat er garant voor!

2 TOTDAT GEZEGEND HIJ DIE KOMT

Want Ik zeg u, gij zult Mij van nu aan niet meer zien, TOTDAT gij zegt: Gezegend Hij, die komt in de naam des Heren! (Matt. 23:39)

Hoe triomfantelijk riep Israël het uit: 'Gezegend Hij, die komt in de naam des Heren.' Met palmtakken en klederen op de weg. Met menigten die voor Hem uitgingen en die volgden. En Hij reed op een ezinnenveulen, aldus de profetie van Zacharia vervullend, die gezegd had: 'Zie, uw Koning komt tot u, zachtmoedig en rijdend op een ezel, op een veulen, het jong van een lastdier' (Zach. 9:9, Matt. 21:1-11).

Zoon van David

Hooggespannen waren de verwachtingen van de inwoners van Jeruzalem geweest. Ieder wist dat Hij uit het geslacht van koning David stamde, want bij verscheidene gelegenheden noemden mensen hem 'Zoon van David'. De blinde bedelaar bij Jericho riep uit: 'Jezus, Zoon van David, heb medelijden met mij!' (Luc. 18:38). Maar zij wisten waarschijnlijk niet dat Hij langs twee lijnen Zoon van David was: die van zijn moeder Maria en die van zijn adoptievader Jozef. Via de ene lijn stamde Hij rechtstreeks af van Salomo (Matt. 1:7), die na David de troon van Israël bestegen had, en via de andere lijn van ene Natan (Luc. 3:31), een van de andere zonen van David (1 Kron. 3:5, 14:5), misschien wel de oudste? Als deze inderdaad de oudste was, dan had hij daarom mogelijk formeel het recht op de troon, maar omdat Gods keuze anders geweest was (2 Sam. 12:24, 1 Kon. 1:28-31, 2:1-4), had hij die niet gekregen. Salomo was de laatste koning over een verenigd Israël (Neh. 13:26, 1 Kon. 11:1-13). Na hem gingen de tien stammen (Israël) en de twee stammen (Juda) uit elkaar. Israël met het gebied Samaria en de hoofdstad Samaria, Juda met het gebied Judea en de